

Asinhron dwigateller häzirki zaman senagatynyň we gündelik durmuşymyzyň görünmeýän, ýöne in möhüm hereketlendirijileridir. Olar elektrik energiýasyny mehaniki güýje öwürmek bilen, suw nasoslaryny, fanlary, kompressorlary we hatda öý enjamlaryny hem işledýär. Ýöne olaryň güýji diňe tehniki taýdan däl, eýsem ykdysady taýdan hem uly ähmiýete eýedir: tygşytly, ygtybarly we uzak ömürlü.

Bu dwigatelleriň özboluşlylygy elektromagnit meýdanyň jadyly täsirinde jemlenýär. Stator bilen rotor arasyndaky elektromagnit güýji rotory hereketlendirýär, şonuň üçin goşmaça mehanizm ýa-da çylşyrymly gurluş gerek däl. Ýönekeý gurluş – uly netijelilik. Hut şu aýratynlyk asinhron dwigatelleri dünýäde in giňden ulanylýan hereketlendirijilere öwürdi.

Senagatda olaryň orny aýratyn belentdir. Fabriklerde maşynlaryň işlemegi, obalarda suw nasoslarynyň hereketi, şäherlerde howa sowadyjy enjamlaryň işläp durmagy – bularyň hemmesi asinhron dwigatelleriň hyzmaty bilen amala aşyrylýar. Energiýa tygşytlaýjy aýratynlygy bolsa ykdysadyýetiň durnukly ösüşine goşant goşýar. Kuwwat koeffisiýenti ýokary, energiýa ýitgi derejesi pes – bu bolsa ykdysady taýdan amatlylygy üpjün edýär.

Asinhron dwigateller diňe tehniki enjam däl, eýsem durmuşymyzyň durnukly hereketiniň nyşanydyr. Olar tozanly gurşawda-da, çygly şertlerde-de işläp bilýär, uzak ýyllar hyzmat edýär. Şonuň üçin olara “tehnologiýanyň durnukly ýüregi” diýmek ýerliklidir. Her bir hereket, her bir işläp duran enjam – olaryň görünmeýän güýjüniň netijesidir.

Asinhron dwigatelleriň ulanylyş aýratynlygy diňe tehniki taýdan däl, eýsem durmuş taýdan hem uly ähmiýete eýedir. Olar häzirki zaman tehnologiýasynyň özenini düzýär, ykdysadyýetiň dürli pudaklarynda ösüşe hyzmat edýär we gündelik durmuşymyzy ýeňilleşdirýär.

Arslan JANMYRADOW

Türkmenistanyň Döwlet energetika institutynyň mugallymy